

DAUGAVAS VĒSTNESIS

Maksā 7 pien.
№ 47, 2. gads

Daugavpils apgabala komisāra oficiālais laikraksts

Trešdien,
25. februārī 1942. g.

Redakcija: Daugavpils, 3. janvāra ielā 53. Tauriņi: redakcijai 2211, kantorim 2212. Redakcijas pārstāvji: Rīgā, Gertrūdes ielā 37, tālr. 98148; Rēzeknē, Atbrīvošanas alejā 31, tālr. 2301; Ludzē, Latgales ielā 64, tālr. 5. Abonēšanas maksa: RM 1.75 mēnesī ar piesūtišanu. Abonēšanas nauda iemaksājama laikr. kantorī, visās pasta nod. «Daugavas Vēstneša» tek. rēk. 25060 un Latgales apgabala visās pagastu valdēs.

Izšķirējs brīdis ir klāt!

Nav jādūmā vairs par to, kas pārdomāts. Iesim cīņā. Boļševisms jāsatric un jāiznīcina galīgi.

Lieli ugunsgrēki Sevastopoles cietoksnī

Vadoņa galvenā mītnē,
1942. gada 24. februārī.

Brūņoto spēku virspavēlniecība ziņo:

Daudzās austrumu frontes vietās vācu armijas un aviācijas vienības arī vakar izjauca ienaidnieka uzbrukumus. Vācu aviācijas kaujas vienības turpināja postīt padomju dzelzceļa līnijas, pie tam dienvidaustrumos no Ilmenes ezera iznīcināti vairāki transporta vilcieni un smagi traipīti Murmanskas dzelzceļa posmi. Vācu bumbvedēju spēki uzbruka Sevastopoles cietoksnim. Izcēlās lieli ugunsgrēki. Laikā no 20.—23. februārim boļševīki zaudēja 83 tankus.

Ziemeļafrikā izliku vienību pasākumos iznīcinātas dažas bruņotas izlikšanas mašīnas. Sekmīgi gaisa uzbrukumi vērsās pret ienaidnieka aizmugures sakariem un motorizētām kolonnām. Vācu iznīcinātāji austrumos no Solūmas gaisa cīņās notrieca 4 ienaidnieka lidmašīnas. Malta salā dienas un naktis laikā bombardētas lidlauku ierīces un zemartillerijas pozīcijas.

Kā jau specialziņojumā teikts, vācu zemūdenes no kuģu karavānēm Atlantikā un pie Amerikas krastiem nogremdēja vēl 8 kuģus 63 000 brt koptilpuma, to skaitā 5 tankkuģus.

Atsevišķu angļu bumbvedēju uzliedzījumos Vācu liel vācu flotes artilērija 24. februāra agrā rītā notrieca 1 ienaidnieka lidmašīnu.

Svinīgs atceres akts Berlīnē

DNB. Berlīnē. Piemīnot vēsturisko brīdi, kad pirmis 23 gadem 24. februārī Adolf's Hitler's pasludināja partijas programmu, šinīs dienās vācu nacionālsociālistiskā partija sarīkoja visos Lielvācijas novados lepmas atceres stundas. Berlīnes valsts operā notika svinīgs akts, kurā piedalījās partijas un tās organizācijas, armijas un Valsts darba dienesta vadošie pārstāvji. Runu par iekšējo un ārējo brīvību teica partijas audzināšanas darba vadītājs kreisleiters A. Rosenberg's.

Generālfeldmaršals Keitel's Slovākijā

DNB. Presburgā. Vācu bruņoto spēku virspavēlniecības štāba priekšnieks generālfeldmaršals Keitel's, sekojot slovāku valdības lūgumam, pirmdienas pēcpusdienā ar speciālvilcieni ieradās Presburgā. Stačijā viesi sagaidīt bija ieradušies slovāku aizsardzības ministrs ģen. Katlošs, vācu sūtnis Slovākijā Ludins u. c. Brancot cauri pilsētai, kurū grieztoja slovāku un vācu karogi. Generālfeldmaršalu sveica iedzīvotāji. Keitel's apmeklēja slovāku ministru prezidentu, ārlietu ministru Dr. Tuku. Pēc tam generālfeldmaršalu audiencē pieņēma Slovākijas valsts prezidents Dr. Tisso.

BRĪVPRĀTĪGĀ SOĻO.

Ar ziediem un labākām vēlējumiem latviešu tauta izvada savus brīvprātīgos — tautas lepnumu un nākotnes kaldinātājus. Par savu Tēvzemi, par savu tautu, par Jaunās Eiropas drošību ir viņu cīņas lozungi.

Rosīga brīvprātīgo pieteikšanās visā latviešu zemē

Uz fronti grib doties arī latviešu sievietes

Laikraksts «Tēlavietis» ziņo: «Visā Ziemeļvidzemes apgabalā rosīgi norit brīvprātīgo pieteikšanās kārtības sargu dienestam. Katrā pilsētā, katrā pagastā un ģimenē aicinājums stāties kārtības sargu rindās radījis vislielāko interesi un savīgojumu. Sevīši rosīgi brīvprātīgo pieteikšanās norit Valmieras apriņķī. Valmieras pieteikšanās punktā, kā laikraksts tālāk ziņo, pirmās pieteicies kapteinis L. Knospis, kuru daugavpilieši atceras kā apdāvinātu mākslinieku — gleznotāju.

Cāsu apriņķī brīvprātīgo pieteikšanās, kā ziņo «Cēsu Vēstis», iekārtota Cēsis, pirmā policijas iecirknī. Kā pirmais brīvprātīgais šeit pieteicies Dzērbenes pagasta kokzāģētavas strādnieks Jānis Rieka.

Laikraksts «Zemgale» ziņo: «Jelgavas brīvprātīgo iecirknī vērojama aizvien lielāka rosība. Aicinājumam stāties cīņā — jū rindās pret boļševismu rodas arvien vairāk sekotāju. Procentuāli no pieteikšamies visvairāk vīrsnieku, starp tiem arī vairāki lačplēši. Pieteicas arī tādī, kas vājas veselības dēļ iedalīti zemes-sargos, bet, neraugoties uz to, grib izpildīt cildeno pienākumu pret tēvzemi. Cīņotāju rindās grib stāties arī jaunieki, kas vēl nav sasnieguši 19 gadu vecumu. Tā, piemēram, šinīs dienās Jelgavas brīvprātīgo reģistrēšanās iecirknī ieradās kāds tēvs ar savu 16 gadus veco dēlu, kas arī izteicis gatavību tvert šau-

tenī, ja to dara tēvs. Tas pats laikraksts ziņo, ka Jelgavas brīvprātīgo reģistrācijas punktā 20. februārī pieteikušās arī vairākas sievietes. Mirdza Mīkelsone, jautāta, kādēļ grib doties cīņā pret austrumu tumsu, atbildējusi, ka dara to latviskās sirdsapziņas modināta. Visas Jelgavas brīvprātīgo reģistrācijas punktā pieteikušās sievietes lūgušas viņu pakalpojumus nenoraidīt, jo tās, kā sanitāros kursus beigušas, frontē varēšot būt noderīgas.

Dzelnieks un žurnālists Zanis Klētiņš, tagad virsseržants — brīvprātīgais laikrakstā «Zemgale» ievēlējās aicinājumu 3. Jelgavas kājnieku pulka vīriem. Tajā viņš saka: «Draugi — 3. Jelgavas kājnieku pulka vīri un brālī! Pulks bija mūsu mīla, pulks bija mūsu dārgums. Atceroties viņu, iesim pildīt savu pienākumu, jo nevaram sadzirdēt savās sirdīs šajā brīdī neko citu, kā tikai mūžiem pāriskanāto jelgavnieku devīzi — Mēs iesim tur, kur tēvzeme sauks! Lai paliek gudrī spriedumi un atrunājumi, jo kara vīrs gods pazist tikai vienu — pienākumu, ko tam diktē sirdsbals, un šis pienākums ir tauta un tās nākotne.»

Laikraksts «Kurzemes Vārds» ziņo: «Tēvzemes mīlestības apgaroti, brīvprātīgo reģistrācijas punktos Liepājā katru dienu plesakas daudz latviešu patriotu. Pirmā reģistrācijas iecirknī 20. februārī, starp citu, pieteikušās 6 liepājnieces. Divas no tām — kādas lauku saimniecī-

bas strādnieces, kas savu līdzšinējo darbu vēlas apmainīt pret slimnieku un ievainoto kopšanu frontes līnijā. Atsaucību Liepājas sportistu rindās radījis Latvijas sporta vadītāja R. Plūmes aicinājums aktīvā cīņā pret boļševismu ieslēgties arī sportistu saimē. Kā viens no pirmajiem Liepājas sportistiem atsaucies «Olimpijas» bokseris Osvalds Strazds. Brīvprātīgo rindās šeit pieteicies arī vīrsnieku vietnieks J. Burkevics. Pieteikties brīvprātīgos Burkevics aicina arī savus bijušos karavīrus no 1. Liepājas un 6. Rīgas kājnieku pulkiem, kur tas kā virsdieneņa instruktors kalpojis 7 gadus. «Lai neviens, kam svēta latviešu zeme un mīļi aizvestie tautieši, nepaliek skatītāju lomā, bet vienprātībā ar latviešiem sen pārbaudīto varoņību, dodas cīņā pret židisko boļševismu,» laikraksta līdzstrādniekam teicis Burkevics.

Aicinājumam iestāties latviešu brīvprātīgo vienībās jo dziļi atsaukušies arī Kuldīgas apriņķa patrioti. Kuldīgā kā pirmās brīvprātīgo pieteicies 33 gadus vecais lauksaimnieks P. Ūpis. Cilvēku piemēru rādījuši Kuldīgas tūku fabrikas II darbinieki, kas ar fabrikas direktoru, vīrsnieku vietnieku A. Grīnbergu, priekšgalā organizēti ieradušies policijas iecirknī un parakstījuši brīvprātīgo solījumu. Pavīsam no tūku fabrikas līdz 35 gadu vecumam no visiem vīrsniekiem pieteikušies 75 proc., pa lielāku daļu ģimenes cilvēki.

Izpildīsim savu pienākumu

Daugavpils apgabala brīvprātīgo organizēšanas komiteja uzsākusi darbību

Ar iekšējās pārvaldes un personāllietu ģenerāldirektora ģen. O. Dānkera 19. februāra rakstu, A. Budžem uzdots noorganizēt latviešu brīvprātīgo organizēšanas Daugavpils apgabala un apriņķu komitejas. Uzdevuma veikšanai jāievadīti priekšdarbi. Paredzēts, ka apgabala brīvprātīgo organizēšanas komiteja sastāvēs no 15 locekļiem, bet apriņķa brīvprātīgo organizēšanas komitejas no 10—12 locekļiem. Komiteju sastāvu izziņos vistuvākā laikā.

Daugavpils apgabala brīvprātīgo organizēšanas komitejas priekšsēdētājs A. Budže mūsu līdzstrādniekam izteicās: «Kā komitejas priekšsēdētājs, lūdzu jūsus nākt talkā manū uzdevumu veikšanā un sekmēt brīvprātīgo organizēšanas darbu.

Uzaicīnu sabiedriskos darbiniekus, iestāžu un uzņēmumu vadītājus veikt brīvprātīgo organizēšanai visus spēkus, pienācīgi apgaismojot saviem darbiniekiem latvju tautas pašreizējos uzdevumus un lielo pienākumu, kāds lūgts latvju dēlu rokās.

Lai līdz visattālākam mūsu zemes stūrtim aizskan aicinājums, brīvprātīgi pieteikties SS vienībās un policijā, un lai šis aicinājums rod daudzus, jo daudzus sekotājus.

Daugavpils apgabals boļševiku varas laikā ir smagi piemēklēts. No mūsu vīdus izrauti ap 4000 tautieši. Daudzus no tiem drīmajās jūnijā dienās aizveda, daudzi noslepkavoti, vai pomociti cietumos. Ar šo savu lielo zaudējumu mēs nostājamies tūlīt aiz Rīgas apgabala.

Boļševiku un židu nolūks bija latvju tautu iznīcināt. To nekādā neizmērsim. Bāriņu asaras, noslepkavoto tautiešu kapu kopīgas, svešumā aizvesto piederīgo nopūtas, ugunsgrēkos izdegušo māju drupas — viss mūs aicina ne mūžam neaizmirst pagājušā gada postu, prasā gandarījumu par tautas ciešanām. Tagad ir pienākusi stunda, kad mēs sarkanajām bandām varam prasīt norēķinūs. Kopā ar citām Eiropas tautām mēs esam aicināti cīnīties pret visas cilvēces nīkņāko ienaidnieku — boļševismu. Kā līdzvērtīgi cīņotāji, mēs kopā ar Lielvācijas varoņo armiju drīkstam piedalīties jaunās Eiropas izcīnīšanā un ceļšanā.

Ir pienācis laiks, kad latvju vīrsniekiem, instruktoriem un karavīriem atkārtokās jātvēr ierociis, lai izcīnītu savai tautai gaišāku nākotni.

Daugavpils apgabala iedzīvotāji savu pateicību Lielvācijas Vadonim un varoņajai vācu armijai līdz šim ir pierādījuši ar apzinīgu darbu un ziedojumiem frontes vajadzībām. Mūsu pūles ir pienācīgi novērtētas. Mēs esam atzīti par cienīgiem formēt savas brīvprātīgo vienības. Izmantosim šo izdevību, dedzīgi atsancoties aicinājumam un stāloties latviešu brīvprātīgo vienībās.»

Paskaidrojums un norādījumus brīvprātīgo organizēšanas jautājumos sniedz latviešu brīvprātīgo organizēšanas Daugavpils apgabala komitejas vadītājs Daugavpils, 18. novembra ielā 25, dz. 4, tālr. 2748.

Brīvprātīgie latviešu kārtības sargu dienestam var pieteikties Daugavpils prelektūrā, 3. janvāra ielā 3, dz. 3, un visos apriņķa policijas iecirkņos.

Okupēta Bankas sala

DNB. Tokijā. Keļzara galvenā nometne ziņo, ka japāņu armijas spēki, ko atbalstīja flotes vienības, paveikuši veiksmīgas desanta operācijas Bankas salā pie Muntokas un okupējuši visu Pangkal Pinangu. Japāņu vienības pašlaik izīrī salas vidieni no ienaidnieka spēkiem.

20 km platais Bankas šaurums šķir Banku no Sumatras. Šinī, Holandes Indijas salā ir ļoti bagātīgas alvas atradnes. Muntoka ir ievērojamākā salas osta, Pangkal Pinanga salas ziemeļos ir Bankas galvas pilsēta. Salas vidienē ir līdz 700 m augsti, ar mežiem apauguši kalni. Izcēlās kultivē risu.

Bankā ir 170.000 iedzīvotāju. Salā ļoti daudz alvas un boksīta. Banka producē 50% no kopīgās Holandes Indijas alvas ražas. Valda uzskats, ka salas alvas raktuves vēl var dot 850.000 to tīras alvas. Muntokā ir vidēja lieluma lidlauks.

ZASV kreiseri bēg

DNB. Tokijā. Domei aģentūra pretinieku ziņas par Lombokas jūras šauruma kauju nosauc par «slīmu smādzēnu murgojumiem». Kā jau ziņots, kaujā nogrāmdēja vairākus ienaidnieka iznīcinātājus. Kāda sagūstīta Holandes Indijas karaflotes vīrsnieka izteicieni liecina, ka apvienotā ZASV un Holandes Indijas flotei tiešām bijis nodoms pie Maršala salām uzbrukt japāņu kara flotes vienībām. Japāņu lidaparātis tomēr atklājuši

ienaidnieka kaujas floti un piespieduši to atgriezties.

«Tokio Asahi Shimbun» raksta: Kopš Japānai Vašingtonā uzspieda flotes spēku attiecības 5:5:3, Japāna ļoti lielu vērtību piegriezta tieši iznīcinātājiem. Konkrētā gadījumā kauja ilga tikai 10 minūtes, Holandes Indijas un ZASV kreiseri, izmantojot nakti tumsu, ļoti neglītīgi un glēvā kārtā aizbēga.

Japāņu karaflotes lidaparātī kādā izliku lidolūmā vīrs Puli salas 19. februārī uzbruka kādam ienaidnieka aviācijas atbalsta punktam un iznīcināja 5 «lidotāju cietokšņus» Boeing B 17 un B 24. Tani pat laikā kādā citu japāņu kara flotes aviācijas vienība uzbruka Baveanas salai un bombardēja ienaidnieka atbalsta

punktus tik smagi, ka par to atjaunošam vairs nav ko domāt.

Uzbrukumus Zunda jūras šaurumam

DNB. Tokijā. Domei aģentūra ziņo, ka japāņu kaujas spēki pārtraukuši ikkatru satiksmi starp Sumatru un Javu. Japāņu vienības, kas devās no Palembangas (Sumatrā) uz dienvidiem, ienēmušas kēdu ļoti nozīmīgu dzelzceļa mežģīņu pie Telok - Petoengas Zunda jūras šauruma piekrastē.

Zunda šaurums starp Sumatru un Javu, kas savieno Indijas okeānu ar Javas jūru, ir tikai 22 km plats. Zunda šaurumā atrodas arī ievērojama Krakatauas vulkāna.

Austrumu apgabala uzbūves darbs

Austrumu apgabala reichskomisāra H. Lohse's norādījumi par jaunūzbūves uzdevumiem

Kaut gan Latvija un tās iedzīvotāji jau kopš vasaras iekļauti Austrumu apgabalā un tā organizācija, daudziem trūka vajadzīgās skaidrības par šī apgabala ģeogrāfisko stāvokli, administratīvo iedalījumu, nākotnes uzdevumiem un vācu vadības nodomiem jaunizveidošanas darbā visa šī apgabala apjomā. Tāpēc visus latviešus interesēs Austrumu apgabala reichskomisāra H. Lohse's raksts, kas publicēts nacionālsociālistiskā mēnešrakstā un no kura pirmās daļas sniedzam izvilku.

KAS IR AUSTRUMU APGABALS?

Austrumu apgabala, kas ar bolševiku padzišanu atkal pievēršas eiropiskai kārtībai, uzbūvei un kultūrai, ietilpst agrākā Lietuvas, Latvijas un Igaunijas brīvvalsts un Baltrušēnija. Austrumu apgabals aptver teritoriju līdz ar Smolēnkas apgabalu austrumos un robežojas ar Ukrainas reichskomisāriātu dienvidos, un rietumu robežā pieslēdzas Iņģijai, kas no Bialovičiem iet uz Austrumpriemju. Šis telpas platība sasniedz 500 000 kv. km, tā tad gandrīz tikpat, cik visa Vācija pēc Versaļas miera līguma. Kopējais maz apdzīvotā Austrumu apgabala iedzīvotāju skaits jāvērtē uz 18 miljoniem. Apgabala ziemeļos daļā pārsvarā lauksaimnieciski izmantojamā zeme, bet Baltrušēnija — meži. Turienes mežu joslā atbilst Prūsijas mežu kopējiem apmēriem. Tas nozīmē, ka lauksaimniecība un mežsaimniecība ir galvenie Austrumu apgabala saimniecības balsti. Bez tam Latvijā, Lietuvā un Igaunijā atzīmējamas labi attīstītas rūpniecības nozares, kas pēc bolševiku dezorganizācijas dod iespēju ātri atjaunot šī apgabala rūpniecības dzīvi.

Administratīvi reichskomisāriāts iedalīts Igaunijas, Latvijas, Lietuvas un Baltrušēnijas ģenerālapgabalos, kuru priekšgalā stāv ģenerālkomisāri Rēvelē, Rīgā, Kaunā un Minskā. Ģenerālapgabali, savukārt, sadalās apriņķu apgabalos, kuru priekšgalā stāv Apgabala komisāri. Latvijas ģenerālapgabala iedalās Rīgas pilsētā un Rīgas lauku, Jelgavas, Līvānu, Valmieras, Daugavpils un Veļķiņu lauku apgabalos; Lietuva — Kaunas un Vilņas pilsētu un lauku, Šauļu un Povežas apgabalos, bet Baltrušēnija — 39 apriņķu apgabalos ar galveno Minskas apgabalu.

JAUNUZBŪVES PAŅĒMIENI UN PRINCIPI

Tālāk Austrumu apgabala saimniecības, politikas un kultūras attīstībai pamatos likti organiskas augšanas principi. Vācu pārvaldes šo attīstību nevēlas pastādināt un, soli pa solim veceš un savu laiku pārdzīvojušos iekārtojumus likvidējot, raugās, lai vietā nāktu kaut kas jaunāks un labāks, tāpēc spēkā paliek daudzi līdzšinējie likumi, ja vien tie nerunā preti pārkarājām stāvoklim un tos neatceļ reichskomisāra vai ģenerālkomisāra izdotie rīkojumi. Pēdējo vairākuma nolūks ir bijis bolševiku sistēmas likvidēšana. Jāatzīst, ka vācu pārvaldes darbā aktīvi piedalās vietējas iedzīvotāji. Vācu pārvalde nosaka politiskos mērķus un veic virsvadību. Šī sadarbība norisinās labvēlīgi, nodrošinot vēlamo pabeigt lietajiem Sodiens uzdevumiem. Vietējās pārvaldes un iedzīvotājus spāro stingra pārlicība, ka gal-

venos soļus sperot un izvēloties, mums jāvadās no domas, ka mūsu kopējais ienaidnieks — bolševisms jāsatricē ātri un galīgi. Ar tikpat lielu izpratni iedzīvotāji uzņem visus tos soļus, kurus liek spert saimnieciska nepieciešamība, un ir pārliecināti, ka viņu pašu intereses var apmierināt tikai par tik, par cik to atļauj kara vešanas prasības, kuras stāv pāri visam.

Tālāk savā rakstā Reichskomisārs pakāvejas pie padomju saimniecības metožu raksturošanas šai zemē, tās atzīmējams par skaidrām izsaimniecības un izlaušanās metodēm. Ievērojot bolševiku pamesto ražošanas kārtību, kas aptver simtiem tūkstošu uzņēmumu, lai novērstu lielos satricinājumus, saimnieciskās dzīves atjaunošanai un jaunūzbūvei jānoris pakāpeniski. Pēdējās mērķis ir autoritatīvi vadīta saimniecība, kurā pirmā plānā nostājas personīga uzņēmēja pašerosme un kurā valsts vadošā ietekmē un izceļ kara uzdevumu veikšanu un turpmāko Austrumu apgabala iekļaušanos Eiropas kopējā saimniecībā. Pašreiz Latvijā, Lietuvā un Igaunijā ir daudz ar uzņēmības īpašību apbalvotu personību, kurām var uzticēt vadošās vietas kā saimniecībā, tā tehniskā. Citi tādi ir ar Baltrušēniju, kur padomju iekārta valdījusi ilgāku laiku.

LIELI UZDEVUMI SATIKSMĒ UN LAUKSAIMNIECĪBĀ

Aprādījis jau veikto darbu Austrumu apgabala lauksaimniecības, amatniecības, rūpniecības un tirdzniecības jaunūzbūvē, un uzsveris paredzēto privatizāciju, Reichskomisārs piekārta turāk nākotnes uzdevumiem satiksmes izveidošanā. Dzelzceļu un zemesceļu atslodgšanas ziņā jāpaplašina un jāpapildina ūdens ceļi. Te pirmā kārtā jāievēro ag-

rāko padomju novadu pieslēgšana Baltijas līnās līnām un precu transporta novadīšana uz Šeļenes ostām. Te iespējams izveidot plašus ūdens ceļus, kuru izbūvei jāiet roku rokā ar ostu iekārtošanu un modernizēšanas darbiem, kas jau levdatti. Ostas jāpiemēro jaunajām prasībām, kādas Austrumu apgabalam uzstāda sakari ar Lielvāciju. Reizē ar šo darbu jāveic ūdens enerģijas izmantošanas paplašināšana. Tā kā līnāžas trūkuma dēļ tuvākos gados ogļu transporta nevarēs palielināties vēlamos apmēros, tad apgabala upēm Daugavai, Nemunai un Narvai jāklūst par galvenajām enerģijas sagādātājām. Lielā tehniski uzdevumi jāveic lauksaimniecības ražošanas pacelšanas laukā. Lai paplašinātu zemes izmantošanu, paceltu tās ienesīgumu, jārealizē varenī meliorācijas un atmatu kultivēšanas darbi. Kopējais ir plašais atjaunošanas un apūdeņošanas plāns aptver visu Austrumu apgabalu un levdatts lielu lauksaimniecības pacelšanas akciju. Reizē ar lauksaimniecības mašīnu, rūpniecības nozares sekmēšanu, maksīgo mešu transporta veiktšanu un kooperatīvā kredīta nodrošināšanu, spers arī citus agrārpolitiskus soļus, kuru mērķis būs kā zemes auglības pacelšana, tā arī apdzīvotības politikas un ētisku jautājumu atrisināšana.

RŪPNICĪBAS, BŪVNIECĪBAS UN KULTŪRAS NĀKOTNE

Rūpniecības uzbūve, kurā izsargāsies no pārmērīgas uzņēmumu koncentrēšanas lielajos centros, levdots apgabala īpašības un veselīgu attīstību, piemērotības pastāvošiem dabiskiem priekšnoteikumiem. Būvniecībā levdots jaunākā laika prasības kā pilsētu dzīvokļu ēku, tā lauku māju izbūvē. Lielā darbs jāveic nopostīto pilsētu un ciemu atjaunošanā, kurā vācu un vietējiem arhitek-

tiem atvērsies paticīgs darba lauks. Vādāties no uzdevumiem, kādus nosaka apgabala īpatnēja seja, kurā daudz vācu būvniecības atlieku, ostu pilsētu izbūvē jāveic plānveidīgi un ātri, jo te gaidāms straujš iedzīvotāju pieaugums. Vienotajā būvju programmā jārod un jāizceļ ne šķiroši, bet gan salīstīti elementi, kas saista vācu arhitektu domu ar vietējo apgabalu būvniecības īpatnībām. Tāpat Reichskomisārs aprādija lielo skolu, grāmatkrātuvi un muzeju atjaunošanas darbu, kas veikts Austrumu apgabalā un norādīja, ka tas levdatts un iekārtots atkal elpošai garā, balstoties uz Austrumu apgabala vēstures un kultūras attīstību, kas raksturotu kā aizsardzības valga celšana un uzturēšana pret mūžīgām austrumu briesmām.

Rakstu noslēgumā norādīts, ka šini austrumu telpā vāciešu vēsturiskos sasniegumus un darbos nepaliek neatzīti latviešu, leišu un igauņu pašu radītie sasniegumi. Vācieši atzīst latviešu, igauņu un leišu radītos darbus, kur tie ir veselīgi un stipri, vai tie izpaustos senajās tautu dziesmās, mākslā, arhitektūrā, saimniecībā, vai kur citur. Visos dzīves izpaudumos vācieši atkal atrod šeit daudz radniecisku vaibstu un tas viņos stiprina sajūtu, ka lieteņa uzspiestai un kopīgi cīņai pret bolševismu jārada un jāsaliedē kopā visus, kas grib veikt savu daļu jaunā Eiropas uzbūvē. Galīgās Austrumu uzvaras sasniegšanai Austrumu apgabalam piekrit uzdevums, kas tālu pārsniedz viņa paša dzīvi. Tas ieslēdzas kā politiski vienoti vadīta jaunās Eiropas sastāvdaļa lielajā cīņā frontē un liek lejš visus savus saimnieciskos un garīgos spēkus pēdējā kaujā, kurā salīstīšanās jānotiek tautas, lai, satricēot šīsīki - bolševistisko naida un nenovīdības pasauli, nodrošinātu savas dzīves tiesības.

Kādas padomju armijas gals

DNB. Berlīnē 21. februāra bruņoto spēku virspavēlniecības ziņojumā pieminēta kādas bolševiku armijas sakāve austrumu frontes vidējā sektorā. Tās sakāve paveikta ļoti grūtos laika apstākļos. Armijas ielenkšanu levdādīja drosmīgs vācu tanku vienību trieciens.

Pēc tam, kad bolševiki bija atgriezti no sakāriem ar viņu aizmuguri, vācu kājnieki, tanki un trieciens lielgabali koncentriskā uzbrukumā, neraugoties uz bargo šau, daļu sniegu un ledaino austrumu vēju, vilka ielenkuma loku ap ienaidnieku arvien ciešāk.

Vācu vienībām nācās cīnīties ar smagām, mežainā un kalnainā apvidus grūtībām. Ienaidnieka pozīciju atslēga bija kāda augstiene. Te izmeklētas bolševiku vienības bija izveidojušas labi celtus bunkurus un ar apakšzemes eļām savienotas ložmetņu ligzdas. No augstienes bolševikiem bija ideāls apšaudes lauks. Neraugoties uz to, nocietinātā augstiene pēc sīvām cīņām krita vācu rokās. Līdz ar to bolševiku pretestība bija lausta. Šad tad bolševiki izmisuma pilnos uzbrukumos mēģināja salauzt vācu ielenkuma dzelzs loku. Taču arī šī pretestība drīz vien apska un 20. februārī ielenktā armija jau bija iznīcināta. Līdzēkus 21. februāra bruņoto spēku virspavēlniecības ziņojumā minētam kara laupījumam

vācu vienību rokās krita simtiem spēkratu un ragavu, daudz rokas ieroču un citu kara materiālu. Bolševiku armijas sagrāv piedalījās arī vācu aviācija. Viņas uzbrukumi galvenokārt vērsās pret bolševiku uguns pozīcijām un kājnieku kolonnām. Embūžu krusa iznīcināja veselas bolševiku spēkratu kolonas. Vienas vienīgas dienas laikā iznīcināts 200 dažāda veida spēkratu un aizbēgtu ragavu, Zemos lidojumos ar bumbām un klāla ieročiem pilnīgi iznīcināti 2 padomju batalioni. Vidējā frontes sektorā zemā lidojuma bumbvedēji iznīcināja 3 kājnieku batalionus, 5 tankus un 6 smagos lielgabalus.

Satriekts padomju tanku uzbrukums

DNB. Berlīnē, Austrumu frontes ziemeļu sektorā vācu atvairis atkal satrieca atkārtots, ļoti sīvus pretinieku uzbrukumus. Ienaidnieks jau kopš vairākiem nedēļām cenšas kādā noteiktā frontes sektorā vītā pārraut vācu pozīcijas. Te bolševiki pielietoja smagā un vissmagākā tipa tankus, kas pieņēma sīvu uguns kauju ar vācu trieciens lielgabaliem. Kaujas norise vācu trieciens lielgabali iznīcināja 7 ienaidnieka tankus, to skaitā vairākus 52 to. Vācu prettrieciens atsveida padomju kājniekus, kas

tanku aizsegā mēģināja uzbrukt.

Arī austrumu frontes dienvidu sektorā bolševiku vadība triec uzbrukumā pret vācu pozīcijām jaunpievestās vai ar rezerves spēkiem izveidotās divīzijas. Sīvajā un netiekajā vācu atvairē šie uzbrukumi sabrūk. Tur, kur bolševikiem uz laiku izdevies ielaisties vācu līnijās, vācu pretuzbrukumā tos pēc īsa laika atsveiz vēl āz bolševiku iezes pozīcijām.

9. februārī 2000 bolševiku uzbruka kādai apdzīvotai vietai, kurā atradās vienīgi kāda Brandenburgas kājnieku pulka štābs un daļa pulka kaujaspēku. Sāzdu iegemot, ienaidniekam pavērtos ceļš uz kādu, divīzijas sektora aizsardzībai nozīmīgu upes ieleju. Sāzdu vajadzēja noturēt par katru cenu. Pulka komandieris savāca visus cīņai spējīgos vīrus un pats ar mašīnpistolā rokā metās viņu priekšgalā bolševikiem preti.

Kaut arī ienaidnieka pārspēkam izdevās ielausties vienā sāzdas daļā, pulka komandieris un viņa kājnieki pretuzbrukumā atsveida bolševikus. Sīvā cīņā ilgā stundām, taču dažu vācu karavīru varonīgā un nāves nīcinātāja cīņa aizkāvēja šīs nozīmīgās vietas pārrāvumu. Bolševiki atkāpjoties pameta kaujas laukā 250 gūstekņu, 550 kritušo, daudzus ložmetņus un citus karāmateriālus.

Japāņu varoņi

Japāņu vēsture, sevišķi jaunāko laiku, kopš vecās Japānas izveidošanas par tagadējo, moderno Japānu, ir pilna gēbrīnošanas cīņīgu japāņu karavīru varonardarbu. Šeit atstāstīsim dažus no tiem.

Leitnanta Akijiro varoņa nāve.

Kīniešu — japāņu karā 1894/95. gadā, japāņu spēki vēlu pūlējās iegemt stipri nocietināto, augsto un biezo mūru ieslēgto kīniešu cietoksni Ma-Ten-Rei. Stiprie mūri negribēja padoties pat vissākam uzbrukumam un artilērijas apšaudē. Laiks gāja uz priekšu, Fortam bija jākrit.

Pionieri leitnants Akijiro pleticās sastādīt «nāves bataljonu» un veikt neiespējamu, lai tas maksātu ko maksādams. Tumsai iestājoties leitnats ar dažiem no saviem ļaudīm piezāgās mūru tuvumā. Tiem bija līdzī spēcīgs sprīdzīnāmais līdīšs. Akijiro sūtīja divus karavīrus, kasti ar sprīdzināšanu vielām un vietot pie mūra. Viņu uzdevums bija cīņīgu novietot tā, lai tas sprāgstot izlauztu pietiekami platu spraugu ieburkšanai cietoksni. Aizdedzināšu degļi, abi karavīri steigšus atgriezās atsevē. Tomēr gaidītā eksplozija nenotika. Leitnats Akijiro sūtīja divus citus karavīrus degļi aizdedzināt otrreiz. Izplīdīšu uzdevumu, abi karavīri atgriezās aizsevē, bet arī šoreiz sprādziens izpalika. Tad leitnats devās pats noskaidrot deg-

ļa nodzišanas iemeslus. Piezadzies lādīpam klāt viņš noskaidroja, ka degļi katru reizi bija samīdīts kājam. Viņš no jauna aizdedzināja degļi, bet pats pašpāz tīvdumā novērot. Patiešām: kāds kīniešu karavīrs zibens ātrumā nokāpa no mūra pa strīka kāpnēm un, nomīdījis degļi, gribēja atkal tik pat ātri nozest. Leitnanta pēkšņais dziņ — dziņš pagemtiens padarīja kīnieci nekārtīgu. Tad viņš pielika degļi no jauna un to aizdedzinājis nosēdās uz sprāgstvielu kastēs. Tagad neviens vairs nevarēja degļi nomīdīt. Lai gan kīnieši no mūra atklāja uz leitnantu šautepu uguni, tomēr tumsas dēļ sāvinī gāja garām. Neviens vairs neuzdrošinājās nokāpt lejā. Katru brīdi varēja notikt eksplozija...

Leitnants Akijiro šai eksplozijā gāja bojā, bet kaujas gatavībā esošās japāņu trieciens vienības pa izsprīdzināto spraugu ieburka cietoksni. Varoņīgais leitnants bija sevi ziedojis Japānai...

Krievu flotes ieslēgšana Portartūrā. Jau mēnešiem ilgi japāņu admirālis Togo turēja aplenkumā varoņu krievu Portartūru, kur bateriju aizsardzībā bija noenkurojušies krievu Tālo austrumu flote. Admirālim Togo vajadzēja izdomāt kādu ārkārtēju līdzekli, lai aizkāvētu krievu flotes izbraukšanu no ostas. Bija jāsapulcē septiņdesmit septiņi brīvprātīgie. Viņiem bija jānogādā pie-

ci lielā transporta kuģi līdz ostas ielejai un tur jānogremdē. Tikai šādā veidā varēja padarīt neiespējamu ienaidnieka flotes aizbraukšanu. Lai gan bija vajadzīgi tikai septiņdesmit septiņi, un šis brauciens bija katrā ziņā salīstis ar nāves briesmām, pietieicis divi tūkstoši vīru, kas bija gatavi mirt slavas pilnā nāvē par savu tēvu zemi.

Transporta kuģi izbrauca. No sākuma tos pavadīja iznīcinātāji, bet ostas ieejas tuvumā tie turpināja savu ceļu vienī. Neskaitāmu krievu starumētēju gaismā, krasta artilērija šāva bez apstājas. Klūsādam brīvprātīgie izplīdīja savu uzdevumu. Tieši ostas ieejas saurākajā vietā tie nogremdēja savus kuģus un tad sēdās laivā. Pēdējās nokļuva krievu bateriju viesuļūguni. No septiņdesmit septiņiem vīriem atgriezās tikai nedaudzi...

Ar šiem kuģiem ostas ieeja vēl tomēr nebija pietiekami nosprostota. Bija jānogremdē vēl vairāki preču tvaikotni. Ar to nogremdēšanu uzdeva brīvprātīgajiem. Atkal pietieicās vairāki tūkstoši, lai gan visi zināja, ka no šīs bistamās akcijas atgriešanās vairs nav. Priemas šos varopus tomēr nebiedēja. Cīņu skausti tie mira varoņu nāvē, tomēr izplīdīšu uzticēto uzdevumu līdz galam. Portartūra drīz vien krita.

Peltaiņīngas lielgabali. 1931. gada septembrī kīniešu armijas daļas ma-šala Čangkaišeka vadībā bija atvilkušas stīvu nocietinātā Peltaiņīn-

Bekanntmachung

Der Kommandeur der Sicherheitspolizei u. SD. — Lettland — Auswärtige Dienststelle Dünaburg — gibt bekannt:

Es ist festzustellen worden, dass in der Bevölkerung Lettlands immer noch kommunistische und marxistische Druckschriften aller Art, sowie kommunistische und marxistische Symbole, Fahnen, Bildnisse usw. aufbewahrt werden. Ich fordere daher alle Einwohner Lettlands auf, dieses kommunistisch-marxistische Material sofort bei den örtlichen Polizeistellen abzuliefern.

Jeder Einwohner, bei dem nach dem 15. März 1942 noch derartiges Material gefunden wird, hat mit den schärfsten sicherheitspolizeilichen Massnahmen zu rechnen.

TABBERT, SS-Obersturmführer.

Paziņojums

Latvijas drošības policijas Daugavpils nodaļas priekšnieks paziņo:

Ir konstatēts, ka Latgales iedzīvotāji vēl arvien glabā dažāda veida komunistisku un marxistisku literatūru, kā arī komunistiskus un marxistiskus simbolus, karogus, ģimecenes un t. t. Es uzlicinu visus Latgales iedzīvotājus komunistiski-marxistiskos materiālus nekavējoties nodot vietējos policijas iecirkņos. Pret ikvienu iedzīvotāju, kurš pēc 1942. gada 15. marta atstādījis līdzīgus materiālus, spers virsmesrēģināmos soļus.

TABBERT, SS-Obersturmführer.

Извещения

Начальник Даугавпилсского отдела охранной полиции в Латвии извещает:

Установлено, что жители Латвии не еще преруч у себя всякого рода коммунистическую и марксистическую литературу, а также и символы, знамена, флаги и т. д.

Приказываю всем жителям Латвии или коммунистическо-марксистическую литературу немедленно сдать в местном полицейском участке. Против жителей, у которых после 15 марта 1942 года будут найдены вышеуказанные материалы, будут предприняты самые строгие меры.

TABBERT, SS Obersturmführer.

DAUGAVPILS Aufforderung

Alle Volksdeutschen der Stadt Dünaburg werden aufgefordert, zwecks Registrierung bzw. Ergänzung von Daten sich in der Kulturabteilung des Gebietskommissariats einzufinden und zwei Personen auf den Buchstaben:

A—K am 25. und 26. Febr. 1942 zwischen 12 und 15 Uhr

L—Z am 26. und 27. Febr. 1942 zwischen 12 und 15 Uhr.

Nach Möglichkeit sind mitzubringen:

- 1) Die eigene Geburtsurkunde (Taufschein).
- 2) Geburtsurkunde (Taufschein) oder Eheschließungsurkunde (Trauschein) der Eltern.
- 3) Personalausweis (Pass).
- 4) Mitgliedskarte der Deutschen Volksgemeinschaft.
- 5) Anschriften von nahen Angehörigen, die nach Deutschland repatriert sind.

J. A. R. Wieckberg, Referent für Kultur und Schulwesen

Sludinājums

Uzaicinu veikalu vadītājus un veikal īpašniekus piegriest lielāku uzmanību, nogriežot kuponus, jo bieži gadās, ka kuponu malas apgriestas un citārti salasāmi. Nevēģīgi atgrieštie kuponu tās uzskatīti kā nepilnīgi un tos nevarēs pievienot noreķinām.

Daugavpili, 1942. g. 24. februārī.

ED. PETERSONS, pilsētas vecāksnis

FERK GRĀMATAS

Daugavpils pilsētas bibliotēka pērk klasiku darbus latviešu, vācu un krievu valodās. Bez tam pērk pēģinus burvīgu komplektus atsevēļu eksemplāru izmantošanai. Pērk arī Latgales dialektā iznākušos izdevumus.

SODIEN SVINAMA DIENA

Visā Latvijas ģenerālapgabalā Līdzināma diena ir svinama. Mūsu ielūgums, sakarā ar to, rit, 26. februārī notiek.

APTUMSOSANAS NOTEIKUMI

īaievēro no 22. II. 42. — 28. II. 42. — 1942. g. 18.05 — 07.00.

Rikojums par 1941. gada 31. oktobra darba algas nodokļa rikojuma izpildīšanu

Saskaņā ar 1941. g. 18. oktobra rikojuma par nodokļu lietu kārtosana Austrumu apgabalā („Tēvijas” 1941. g. 99. n.) 7. § noteicu, saziņoj ar Austrumu angabala reichskomisarū, sekojošo:

1. § Darba ņēmēji

(rik. par darba algas nodokli 1. §).

(1) Darba ņēmēji ir personas, kas nodarbinātas vai bijušas nodarbinātas sabiedriskā vai privātā dienestā un kas uz šo vai agrāko dienesta attiecību pamata saņem darba algu. Darba ņēmēji ir arī šo personu tiesību pēcnieki, ciktāl tie saņem darba algu uz tiesību priekšgājēja agrāko dienesta attiecību pamata (piem., kāda darbinieka atraitne saņem pensiju). Darba ņēmējs uzskatāms par tādu, neatkarīgi no atalgojuma veida.

(2) Dienesta attiecības (1. daļa) pastāv, ja darba ņēmējs uzņemas strādāt darba devējam (piem., sabiedriskai iestādei, uzņēmējam, mājsaimniecības vadītājam). Šis gadījumā iestādes, kad darbojošās personas griba darbu ir pakļauta darba devēja vadībai vai kad viņai ir pienākums darba devēja darba organizācijā sekot viņa norādījumiem.

(3) Par darba ņēmēju nav uzskatāma persona, kas pret atlīdzību izdara piegādes vai citus darbus savas patstāvīgi piekoptas amatveidīgas vai arrodnieciskas nodarbinātības robežās, ciktāl atlīdzība attiecas uz šīm piegādēm un citiem darbiem (apgrozījuma nodoklim pakļautas atlīdzības).

(4) Persona var būt daļai darba ņēmējs un daļai darbinieks šā paragrafa 3. daļas nozīmē. Šim gadījumā darba algas nodoklim pakļauti vienīgi ienākumi, ko persona guvusi kā darba ņēmējs.

2. § Darba alga

(rik. par darba algas nod. 2. §).

(1) Par darba algu uzskatāmi visi ienākumi, kurus darba ņēmējs saņem uz pastāvīgo vai agrāk pastāvējušo dienesta attiecību pamata.

(2) Par ienākumiem uzskatāmi visi tabumi, kā nauda, tā arī nauda vērtējami (naturālijas). Nav svarīgi, vai ienākumi ir vienreizēji vai tekoši, vai par ienākumiem pastāv tiesisks prasījums vai ne, tāpat nav svarīgi, kā ienākumus nosauc un kādā veidā tos izmaksā.

(3) Par darba algu uzskatāmi 1941. g. 31. oktobra rikojuma par darba algas nodokli 2. § minētie ienākumi.

(4) Par darba algu uzskatāmi arī: 1) zaudējumu atlīdzības, ko darba ņēmējs vai viņa tiesību pēcnieks saņem atrautas vai atraujamas darba algas vietā, vai arī par atteikšanos no kādas darbības vai par tās neizpildīšanu;

2) izdevumi, ko darba devējs izdara darba ņēmēja vai viņam tuvu stāvošu personu apdrošināšanai slimības, invalīditātes, vecuma vai nāves gadījumā (nākotnes nodrošinājums), arī tālā gadījumā, ja par nākotnes nodrošinājumu nepastāv tiesisks prasījums. Priekšnoteikums ir, lai darba ņēmējs par nākotnes nodrošinājumu zinātu, vai viņam pēc lietas apstākļiem par to vajadzētu zināt. Ja vairāku darba ņēmēju vai viņiem tuvu stāvošu personu nākotne apdrošināta kopīgi (kopapdrošinājums, paušalapdrošinājums) un ja izdevumus par katru darba ņēmēju nevar noteikt citādi, tad izdevumus sadala pēc nodrošināto darba ņēmēju skaita. Par darba algu nav uzskatāmi izdevumi sakarā ar nākotnes nodrošinājumu, kurus saņem darba devēja pienākums pēc likuma;

3) sevišķas izmaksas, ko izdara uz pastāvīgo vai agrāk pastāvējušo dienesta attiecību pamata, piem., slimības naudas piemaksas;

4) piemaksas darba algai sakarā ar darba īpatnībām (piem., piemaksas par smagu, bīstamu, neīru darbu u.t.t.);

5) atlīdzība par blakus amatiem vai blakus nodarbošanos dienesta attiecību robežās;

6) sumas, ko darba ņēmējs iegūst sakarā ar to, ka darba algas nodokļa samaksu uzņemas darba devējs (5. § 8. daļa).

3. § Naturālijas

(rik. par darba algas nod. 9. §).

(1) Pie labumiem, kas vērtējami naudā (naturālijām), ir sevišķi pieder brīvs apģērbs, brīvs dzīvoklis, apkurināšana, ērgaismošana, uzture, deputāti un citas naturālijas, ko maksā uz dienesta attiecību pamata. Naturāliju vērtība aprēķināma, ņemot par pamatu maksāšanas vieta pastāvīgo mazumtirgniecības (vidējās) cenas.

(2) Finanšu ģenerāldirekcijai ar ģenerālkomisāra piekrišanu jānoticē naturāliju vērtība. Ja kādos tarifa noteikumos vai darba līgumos paredzēti augstāka naturāliju vērtība, tad šī vērtība jāpieņem par pamatu darba algas nodokļa aprēķināšanai visiem darba ņēmējiem.

No nodokļa atbrīvotie ienākumi

(1) Par atbrīvotiem darba algas uzskatā:

- 1) no sabiedriskām kasēm izmaksājamo atlīdzību ceļā izdevumiem sabiedriskā dienestā;
- 2) sumas, ko izmaksā privātā dienestā esošām personām ceļā izdevumiem (dienas naudu un braukšanas izdevumu) segšanai, ciktāl tās nepārsniedz faktiskos izdevumus; šis priekšnoteikums uzskatāms par izpildītu visos tajos gadījumos, kad ceļā izdevumu atlīdzība nepārsniedz likmes, kas pēc noteikumiem par ceļā izdevumiem paredzētas līdzīgiem sabiedriskā dienesta darbiniekiem;
- 3) arodsvienību vai citu iestādījumu izmaksātos pabalstus slimības vai darba nespējas gadījumos.

4. § Darba algas nodokļa aprēķināšana

(rik. par darba algas nod. 4. un 8. §).

(1) Darba algas nodoklis atkarīgs no algas apmēra izmaksas periodā. Izmaksājot algu par mēnešiem, nodokli aprēķina pēc rikojuma par darba algas nodokli 4. § pievienotās tabulas. Ja darba alga maksā par īpašu laika sprīdi nekā mēnesis, tad alga un darba algas nodoklis ir daļas no tabulā norādītām summām, kuras aprēķināmas saskaņā ar rikojuma par darba algas nodokli 8. § 2. daļas noteikumiem.

(2) Šim rikojumam pievienotas 4 darba algas nodokļa tabulas, kuras sastādītas jau ievēroti rikojuma par darba algas nodokli 8. § 2. daļas noteikumi par nodokļa pārrēķināšanu gadījumos, kad alga izmaksā pa nedēļām, dienām vai stundām. Tamdēļ nodoklis ņemams atkarībā no darba algas apmēra:

- 1) ja alga izmaksā pa mēnešiem — pēc mēneša algas tabulas — 1. pielikums;
- 2) ja alga izmaksā pa nedēļām — pēc nedēļas algas tabulas — 2. pielikums;
- 3) ja alga izmaksā pa dienām — pēc dienas algas tabulas — 3. pielikums;
- 4) ja alga izmaksā pa stundām — pēc stundu algas tabulas — 4. pielikums.

(3) Izmaksājot algu pa citādiem periodiem nekā 2. daļas 1.—4. punktā minētie, alga un darba algas nodokli aprēķina, reizinot nodokļa stundas (dienas, nedēļas, mēneša) likmi ar nostrādāto stundu (dienu, nedēļu, mēnesi) skaitu.

Piemēri:

- 1. Precējis darba ņēmējs, kuram ir 2 bērni, nopelnījis 6 stundās RM 3.—, tā tad stundā RM 0,50. Pēc 4. tabulas 5. ailes nodoklis no 1 stundas algas ir RM 0,0081, par 6 stundām (RM 0,0081×6) RM 0,05.
- 2. Precējis darba ņēmējs, kuram nav bērnu, nopelnījis 12 dienās RM 66.—, tā kā šajā laikā iekrīt 1 svētdiena, tad darba dienu nopelnījis RM 6.—, Pēc 3. tabulas 3. ailes nodoklis par 1 dienu ir RM 0,418, no 11 darba dienām algas — (RM 0,418×11) RM 4,60.
- 3. Precējis darba ņēmējs, kuram nav bērnu, nopelnījis 2 nedēļas RM 40.—, tā tad nedēļā RM 20.—, Pēc 2. tabulas 3. ailes nodoklis no 1 nedēļas algas ir RM 0,97, no 2 nedēļu algas — (RM 0,97×2) RM 1,94.

(4) Apliekamā darba algas summa, piemērojot katrreizējam algas izmaksas periodam atbilstošo tabulu (1.—4. pielik.), vienmēr noapaļojama uz leju līdz nākošajam 1. ailē norādītajai sumai; nodokli pārēķinot, reichsphenija daļas noapaļojamas uz leju līdz nākošam pilnam reichsphenijam.

(5) Ja darba ņēmējs blakus darba algai saņem no darba devēja vēl citas periodiskas izmaksas (piem., atlīdzību procentu veidā, prēmijas), tad nodokļa aprēķināšanai šīs izmaksas jāpieskaita mēneša algai, un tās nav uzskatāmas par vienreizējām izmaksām.

(6) Par vienreizējām izmaksām rikojuma par darba algas nodokli 4. § nozīmē uzskatāmas tikai tādas izmaksas, ko darba ņēmējs blakus tekošai darba algai saņem sevišķā gadījumā uz to pašu darba attiecību pamata (piem., gratifikācija uz Ziemassvētkiem, tantjemas). No šīm izmaksām darba algas nodoklis nav aprēķināms pēc tabulas, bet 20 proc. apmērā.

(7) Ja izmaksas, kas domātas kā vienreizējas, izmaksā pa daļām, tad atsevišķās daļas pieskaitāmas tekošaj algai ikreizējā algas izmaksas periodā un nodoklis aprēķināms pēc tabulas.

(8) Ja darba devējs uz darba algu kritošo nodokli grib samaksāt no saviem līdzekļiem, tad darba algas nodokļa aprēķināšanai no darba algas pienākošais nodoklis pieskaitāms darba algai un darba algas nodoklis aprēķināms no dabūtās kopsummas. Piemērs. Darba ņēmējs saņem tālrunu RM 20.—, darba devējs maksā nodokli RM 4.—, tad darba devējs maksā darba algu RM 16.—, darba ņēmējs saņem RM 20.—, darba devējs maksā nodokli RM 4.—, darba ņēmējs saņem RM 16.—.

no šīs summas maksājamo nodokli saņem no saviem līdzekļiem. Darba algas nodoklis aprēķināms šādi: 20% no RM 20.— (rikojuma par darba algas nodokli 4. §) ir RM 4.—, kas pieskaitāms izmaksājama sumai RM 20.—, izmaksājama darba algas nodoklis iznāk 20 proc. no RM 24.— — RM 4,8.—.

6. § Darba algas izmaksas periods

(1) Darba algas izmaksas periods ir laika sprīdis, par kādu izmaksā darba algu. Tas attiecas arī uz gadījumiem, kad darba alga aprēķina nevis pēc darba ilguma, bet, piem., pēc izgatavoto gabalu daudzuma. Galvenais ir tas, lai būtu iespējams noteikt laika sprīdi, par kādu alga izmaksā. It īpaši tas attiecas uz gadījumiem, kad starp darba devēju un darba ņēmēju notiek regulāra norēķināšanās. Nav nepieciešami, lai norēķināšanās vienmēr notiktu pa vienmērīgiem laika sprīdžiem, piem., vienmēr pa nedēļām vai katrām 10 vai 14 dienām. Ja, piem., atsevišķā darba ņēmēja alga vienreiz aprēķina par 1 nedēļu un nākošo reizi par 10 dienām, tad algas izmaksas periods ir ikreizējais laika sprīdis, par kādu alga izmaksā. Ja izņēmuma kārtā iepatnējā atalgojuma veida dēļ nevar noteikt laika sprīdi, par kādu alga izmaksā, tad par algas izmaksas laika sprīdi uzskatāms vismaz faktiski patērētais darba laiks.

(2) Ja darba ņēmējs kādā darba algas izmaksas laika sprīdī atrodas pastāvīgi darba devēja dienestā, un viņa darba spēks šim laikā atrodas pilnīgi vai arī galvenā kārtā darba devēja rīcībā, tad, kamēr dienesta attiecības turpinās, darba algas izmaksas laika sprīdi ieskaitāmas arī tās darba dienas, par kurām darba ņēmēja alga nav maksājama. It sevišķi tas attiecas uz sālsnātru darba laiku sakarā ar uzņēmuma ražošanas ierobežošanu, kā arī uz slimības gadījumiem.

7. § Darba algas nodokļa paaugstināšana

(rik. par darba algas nodokli 5. § 1. d.).

(1) Bez bērnu atraitņiem un atraitnēm nodokļa paaugstinājums iestājas ar tā algas izmaksas laika sprīža sākumu, kas seko mirušā laulāta nāves dienai. Abu dzimņu šķirtnieku nodokļa paaugstinājums iestājas ar tā algas izmaksas laika sprīža sākumu, kas seko laulības šķiršanai.

(2) Ja darba ņēmēja laulātais sakarā ar boļševiku izdarīto aizvešanu nozudis bez vēsts, tad darba ņēmējs līdz tā gada noteicējamam, kas seko kara beigām, tomēr ne ilgāk kā līdz nozudusī nāves konstatēšanai, nodokļa ziņā uzskatāms par precējušos.

(3) Ja šā panta 1. un 2. daļā minētos gadījumos laulībā ir bērni, tad darba ņēmējam par to iesniedzami pierādījumi. Šajos gadījumos darba ņēmējs nav uzskatāms par bezbērnu laulāto, ja bērni miruši.

(4) Darba ņēmējam uzlikts par pienākumu nekavējoties ziņot darba devējam par tādu priekšnoteikumu iestāšanos, kas ir par pamatu nodokļa paaugstināšanai.

(5) Neprecētiem nodoklis paaugstinās, neskatoties uz bērnu esamību. Viņi var vienīgi prasīt nodokļa samazināšanu par bērniem, saskaņā ar rikojuma par darba algas nodokli 6. §.

8. § Sieva līdzpelnītāja

(rik. par darba algas nodokli 5. § 2. d.).

(1) Aprēķinot darba algas nodokli sievai, kas pati saņem darba algu uz

dienesta attiecību pamata, jāievēro rikojuma par darba algas nodokli 5. § 2. daļas noteikumi. Sieva uzskatāma par līdzpelnītāju tad, ja viņas vīrs saņem kaut kādus ienākumus, kas pakļauti darba algas nodoklim (rikojuma par darba algas nodokli 2. §).

(2) No precētām nodarbinātām sievietēm darba devējam jāpieprasa ar parakstu apstiprināts paskaidrojums par to, vai vīram nav kādu darba algas nodoklim pakļautu ienākumu. Pensijas uzskatāmas par darba algu.

(3) Precēta sieva nav uzskatāma par līdzpelnītāju, ja viņa ilgstoši dzīvo šķirti no vīra. Par ilgstoši šķirtu dzīvi uzskatāma tikai tāda, kurā mājas kopdzīves pārtraukums turpinās vairāk par gadu. Darba algas nodokli aprēķinot, darba devējam šis apstāklis jāievēro tikai tad, ja precētā sieviete iesniedz viņam par to apliecību no nodokļa inspektora pēc savas dzīves vietas. Faktiskie priekšnoteikumi par to jādara nodokļu inspektoram ticami.

(4) Ja vīra ienākumi kopā (ienākumi no darba algas un citi) ir tik niecīgi, ka darba algas nodokļa paaugstināšana sievai (Rikojuma par darba algas nodokli 5. § 2. daļa) būtu netaisnīga bārdzība, tad sieva var lūgt nodokļu inspektoru pēc savas dzīves vietas, lai vīra ienākumu pieskaita viņas algai un no dabūtās kopsummas aprēķina darba algas nodokli vienkāršā apmērā, ja tas viņai nodokļa ziņā būtu izdevīgāki. Šim nolūkam nodokļu inspektors izdod sievai attiecīgu apliecību, no kuras jābūt arī redzamam, kāda summa pieskaitāma sievas algai. Vīra ienākumi uzskatāmi par niecīgiem vienīgi tad, ja tie nepārsniedz RM 30.— mēnesī.

9. § Vairākas dienesta attiecības

(rik. par darba algas nodokli 5. § 3. d.).

(1) Ja darba ņēmējs vienā laikā saņem darba algu uz vairāku pastāvīgo vai bijušo darba attiecību pamata no vairākiem darba devējiem, tad katram darba devējam jāaprēķina darba algas nodoklis atsevišķi no tās darba algas, kādu darba ņēmējs no viņa saņem. Atsevišķo darba algas saskaitīšana nenotiek. Darba algas nodoklis no algas, ko saņem otrā vai katrā nākošā darba vietā, aprēķināms divkārtā apmērā (Rikojuma par darba algas nodokli 5. § 3. daļa pēc 1942. g. 5. februāra papildinājuma rikojuma par darba algas nodokli).

(2) Par pirmo dienesta attiecību uzskatāma tā, kura darba ņēmēja darba spēku galvenā kārtā un visvairāk saista un attiecībā pret kuru katrā nākošā dienesta attiecībā pēc sava rakstura uzskatāma par blakus nodarbošanos.

(3) Darba devējam jāpieprasa no darba ņēmēja paskaidrojums par to, vai viņš atrodas vēl kādās citās dienesta attiecībās. Ja darba ņēmējs atrodas vēl kādā citā dienesta attiecībā, tad viņam jāiesniedz darba devējam otra darba devēja izdota apliecība par to, vai viņam darba algas nodokli ietur vienkāršā vai divkārtā apmērā. Atkarībā no tam darba algas nodoklis viņam tad jāaprēķina vienkāršā vai divkārtā apmērā. Ja darba ņēmējs tādu apliecību neiesniedz, tad darba devējs darba algas nodokli aprēķina un ietur divkārtā apmērā.

10. § Samazinājumi par bērniem

(rik. par darba algas nod. 6. §).

(1) Pēc rikojuma par darba algas nodokli 6. § nodokļa samazinājums par bērniem pirmo reizi piemērojams tam mēnesī, kurā darba devējam iesniedz pie-

rādījumus par bērnu esamību. Aprēķinot vienkāršības dēļ samazinājums par bērniem piemērojams tam darba algas izmaksas periodā, kurā darba devējam iesniedz pierādījumus par bērnu esamību.

(2) Lai pierādītu savu tiesību uz samazinājumu par bērniem, darba ņēmējam jāiesniedz darba devējam pasas izraksts vai attiecīgas iestādes vai amatpersonas apliecība.

(3) Ja laulība šķirta, tad samazinājumu par bērniem piemēro tikai tam laulātam, kura uzturēšanās bērni atrodas. Ja šādā gadījumā bērns uztur un audzina galvenā kārtā ar otra laulāta bērniekiem, tad samazinājums par bērniem baida arī tas: tomēr darba devēja to drīkst ievērot tikai tad, ja viņam par to iesniegta piekritīga nodokļu inspektora izdota apliecība, kuram faktiskie priekšnoteikumi pierādīti.

(4) Ja vīra darba algas ienākumi ir tik niecīgi, ka atskaitījumi par bērniem nodokļa ziņā neatstāj iespaidu, un ja viņam nav citu ienākumu, tad uz lūguma pamata nodokļa samazinājumu var piešķirt līdzpelnītājam sievai. Lūgumu izšķir piekritīgais nodokļu inspektors pēc laulāto dzīves vietas. Līdzpelnītājam sievai darba devējs drīkst izdarīt atskaitījumu par bērniem tikai uz nodokļu inspektora attiecīgas apliecības pamata.

(5) Atvieglojumu par ārliulības bērniem baida ārliulības bērna māte. Ja ārliulības bērns dzīvo pie tēva un bērnu uztur un audzina vienīgi viņš, tad samazinājumu par bērniem mātes vietā piemēro tēvam. Piekritīgam nodokļu inspektoram, pēc tēva dzīves vietas, uz lūguma pamata jāiesniedz par to apliecība, ja viņam pierādīti pieprasījuma faktiskie priekšnoteikumi.

(6) Darba ņēmējam ir pienākums nekavējoties paziņot darba devējam, ja priekšnoteikumi, kas ir par pamatu nodokļa samazināšanai, atkrit.

11. § Samazinājumu izbeigšanās

(rik. par darba algas nod. 7. §).

(1) Par bērniem vecumā līdz 16 gadiem piemēro rikojuma par darba algas nodokli 6. § paredzēto nodokļa samazinājumu, neievērojot bērnu ienākumu līcimum. Samazinājums par bērniem izbeidzas, notekot darba algas izmaksas periodam, kurā bērns sasniedzis pilnus 16 resp. 19 gadus.

(2) Par bērniem, kuri galvenā kārtā ar vecāku līdzekļiem baida audzītību, uzskatāmi amatu mācekļi, pamatskolu un vidusskolu skolnieki un citi tādi mācības iestāžu audzēkļi, ja viņu parstāvīgie ienākumi nepārsniedz RM 24.— mēnesī. Šajos gadījumos darba devējs samazinājumu par bērniem drīkst piemērot tikai tad, ja viņam, līdz ar patstāvīgo mēneša ienākumu norādījumu, iesniedz amata meistara vai mācības iestādes izdotu apliecību par izglītošanos arādā.

Audzū bērns

(rik. par darba algas nod. 7. § 3. daļā).

(3) Audzū bērnu attiecību esamība atzīstama, ja starp audzū bērnu un audzū vecākiem nodibinājusies ģimeņveidīgas un ilgstošam laikam domātas saites. Tāds gadījums, piem., arī var būt, ja pieaugušais brālis pēc vecāku nāves audzina jaunāko brālī savā ģimenē. Ar mantiskas apgādības pārņemšanu vien nepietiek. Bērns, kas pieņemts uzturēšanā pret samaksu, nav audzū bērns. Tāpat audzū bērnu attiecības nepastāv, ja bērns pieņemts tikai pagaldam. (Turpinājums 4 lpp.).

Mūsu ilggadīgais darbinieks
Boļeslavs Maskulans
miris š. g. 21. februārī.
Viņu piemiņā paturēs
Daugavpils pilsētas slimnīcas
direktors un darbinieki.

Lauksaimnieki

kas boļševiku laikā ir uodevuši apstrādāšanai vadmaļu agr. Daugavpils pilsētas rūpkombināta Vilpas vērpjuve un kārstuve Veclicelnieku ielā Nr. 7 (bij. I. Halperina) var līdz š. g. 1. aprīlim saņemt atpakaļ no ugunsgrēka izglābto vadmaļu Daugavpils pilsētas rūpniecības rajonā Daugavpils, Aizsargu ielā 47—2.

Pilsovarnieks.

Apkopeja

vajadzīga 2—3 reizes nedēļā Saules ielā 21/23, dz. 3 (pie zobārsta).

Daugavpils apkārtnes zobārsta rajons zobārste

pieņem slimniekus (lauku iedzīvotājus) katru dienu no plkst. 9—13, Saules ielā Nr. 21/23, dz. 3.

Ārsto zobu slimībās E. Skreitāls

pieņem zobu slimniekus Saules ielā 21/23, dz. 3 no plkst. 16—18.

Daugavpils pilsētas 2. slimnīcā, bij. Latv. Sarkanā Krusta slimnīcā, steidzami vajadzīgi:

- 1) VIRTUVES SAMNIECES PALIDZE ar mājturības izglītību un
- 2) MONTIERIS - ATSLIEDZNIKES.

Lūgumi ar sīku dzīves aprakstu un dokumentiem par izglītību un līdzšinējo nodarbošanos iesniedzami slimnīcā līdz š. g. 5. martam.

Ja kāds ko zina par bij. Zomgales art. p. l-serž.
STANISLAVU MUKĀNU, dz. 1918. g. 11. XI, kas pēdējās laikā atgriezies Līdē, lūdz pasūtīt brāļiem E. Mukānam, Liksnas pag. Līdē, kur viņš dzīvo.

